

za vselaj; sicer bi pa ne bil padel Nemcem v roke, ako bi se bili mi hoteli pri agitaciji posluževati takih sredstev kakor Pistor in njegova kompanija. Na nemško dvorazredno solo, ki je, kar se tiče vrednosti, proti naši štirirazrednici blizo to, kar blato proti zlatu, mu pač ni treba biti ponosnemu; mi le srčno obžalujemo tiste otroke, ki se jim nedolžnim po zlobnosti odteguje zdrava vzgoja in pouk; siromaki bodo svoje žive dni, kakor otroci onega bogatega kmeta Jurija, ki svojih otrok v šolo pošiljati ni hotel. Kajti ali otrok doma muhe lovi, ali pa hodi v šolo, kjer se mu govori v jeziku, ki ga ne ume, je vse jedno; še boljše je, če ostane doma, vsaj kolikor se razvija, razvija se naravno, ne pači se. Koliko takih ubogih otročičev mora vso šolsko dobo sedeti v prvem razredu, ker ne razumejo nemški! Štirinajst let so uže stari, za sv. spoved pa še ne pripravljani, ker z njimi ni mogoče govoriti tako, da bi razumeli. To je vnebovpijoč greh; stariši bodete to imeli kedaj hudo odgovarjati, v prvi vrsti pa Pistor, ki je take stariše zapeljal. Kar se tiče nemške božje službe, pač ni mnogo dosegel. Nemci ali posilnemci imajo le vsako žvaterno nedeljo nemško pridigo. Kar pa zadeva tistih «jedenajstkrat pred sodiščem itd.», moremo le reči, da se pač dvakratnih opravkov pri sodišču spominjamo, več pa ne. Prvokrat se je sodišču naznanilo, da račun, ki jih ima Pistor kot župan oskrbovati, niso v lepem redu; Pistor je o tem takoj dobil vetra, in ko je prišla preiskava, je bilo vse v redu, račun in denarji, in mi smo res morali plačati kazen; toda o tej stvari naj vsak sam razmišlja. Drugokrat pa je bilo tako: Nemci so imeli v drugem volilnem redu premalo takih ljudi, ki bi za nje glasovali; torej so delali volilce. Stanarinski davek so pripisovali takim, ki stanarine niso sprejemali. Nam Slovencem je vsled takega krivičnega postopanja zavrela kri, in pritožili smo se; v tej pritožbi pa je bila jedna besedica preostra in sodišče nas je obsodilo. Tudi ta slučaj prepuščamo pošteno mislečim ljudem, da o njem sami sodijo. Da bi se bil Pistor zagovarjal sam, pa ni res, zagovarjal ga je odvetnik mariborski.

Dalje piše Pistor: »V 22 pismih in dopisnicah se mi je pretilo, da me bodo ubili, da mi bodo hišo zapalili, in kar je takih prijaznosti še več; skušali so, mi napraviti strah, pozdravljali me niso in v vseh slovenskih časnikih so me napadali na najpodlejši način — in glejte, vendar se nisem dal odvesti s pota, neustrašeno sem korakal naprej proti svojemu cilju«. Kaj ne da bi se se kamenu usmilil tak človek, ki noč in dan

ni življenja varen! 22 krat torej se mu je pretilo, a vendar doslej še, hvala Bogu, ne izvršilo. Mi divjaki smo pač le šeme! Srce nam kar hrepeni, jezik koprni po človeški krvi, ali poguma nimamo, da bi se lotili najšibkejšega človeškega bitja. Da govorimo resno; o pretilnih pismih nam ni znano čisto nič, in mislimo, da je ta bosa! Pistor bi bil gotovo pri vsakem na ves glas zakričal, da bi ga slišali tje gor do Berolina, ali doslej takega glasu ni bilo čuti. Nekoč se je res bil njegov dimnik unel in slamnata streha in cela kočica »Edenheim« bila v nevarnosti; to pa se je zgodilo, ker je dimnik lesen, namreč iz štirih desek; ali Slovenci so plamen takoj, ko so ga zapazili, ugasili. Kar pa se tiče pozdravljanja, je pač menda drugod tudi tako, kakor pri nas: Ljudje človeka časté, kakor si zasluži. In da se še tudi taknemo onega razpravljanja po vseslovenskih časopisih, izjavljamo, da to tudi ni res. »Slov. Gospodar« je zares uže večkrat moral imeti z njim opraviti; rad tega ni storil; da ga ni hvalil, ali je tega kriv »Slov. Gospodar«, ali smo tega krivi mi? Drugi slovenski časniki pa za Pistorja prostora niso dajali.

Velik mož vedno začasa za to skrbi, da se njegovo delo v njegovem smislu nadaljuje in širi, in tako je tudi Pistor se uže ogledoval po ljudeh, ki so vredni, da stopajo v njegove stopinje, in jih tudi nekoliko srečno našel. Te pohvalno omenja z imeni in sicer so: Reppnigg v Cirknici, Reininger v Polički vasi, Baumgartner v Jarenini, Kramberger v Kaniži, Ignac Flucher in Weingerl na Ranci in Gornik na Pesnici. Sami Slovenci! Ali ti ljudje nikdar ne zmislijo ali ne vedo, kako so doslej vsi narodi in tudi najzadnji v Afriki, postopali z izdajalci domovine? Ali v letih in letih niso utegnoli toliko pomisliti, da bi razločili, kdo je pravičen, kdo krivičen? Ali so navlaš grobokopi svojega lastnega naroda? Nobena žival ne zatira svojega rodu, in človek bi bil tako krut?

Čemu smo to pisali? Pokazati hočemo, da smo Pistorja sodili prav, opozoriti pa tudi hočemo vas, dragi sofarmani, na njegovo dejanje zopetno, da ga vsak do zadnjega dobro spozna in se mu ne da zapeljati, da bi postal izdajca svojega naroda, svoje domovine. Varujte se pa tudi njegove garde, kajti učenec ni boljši od mojstra. Kako lep mir je bil v naši fari, dokler ni bilo Pistorja; vse se je med seboj ljubilo bratsko, in veselo je bilo med nami; prepira z Nemci ni bilo. Odkar pa je ta človek med nami, je ljubljani mir pobegnil. Za take ljudi bi tudi moral biti zakon, po katerem bi bilo dovoljeno,

tjekaj, kamor ne sega cesarska oblast. Anton je bil takisto mrtev. Nagla, brezmučna smrt je spasila oba cesarjeve in narodeve jeze, in ta čas, ko so sužnji pospravljali trupli, sta duši mučenikov zleteli v oni tihi, presrečni kraj, o kojem sta mislila in po kojem sta koprnela že v tem življenju.

A za mogočni Rim pa je bil že blizu čas, ko je na njegovi s krvjo napojeni in prokleti zemlji nastal nov svet — ne mraka, ne smrti, ampak duhovne luči in življenja. Za Rim se je bližal čas krščanstva.

Smešnica.

Prijatelj A: »Daj mi dober svet! Rad bi se oženil. Poznam dekle, kojega ljubim, toda ona nima ne krajcarja denarja. Poznam pa tudi vdovo, katere sicer ne ljubim, a ki ima tisočake. Povej, katero naj vzamem za ženo?« Prijatelj B: Dragi moj, ljubezen je v zakonu največjega pomena. Kaj je zakon brez ljubezni? Pekel! Denar te ne bo osrečil. Kaj ti pomaga denar, ako s svojo ženo nisi zadovoljen in srečen? Vzemi torej dekle, ki jo ljubiš! Prijatelj A: Hvala, prijatelj! Storil bom kakor želiš. Prijatelj B: Dobro! Toda meni povej sedaj ime in naslov one bogate vdove.

izgnati je. Če kdo krade blago, sme ga občina iztirati; če pa ukrade blaženi, srečonosni mir, ne more se ga iznebiti. Vrh tega je tak človek še župan. In zakaj se moramo dati vedno vznemirjati in dražiti? Le, ker si je vbil v glavo, da mora naša zemlja postati pruska. Kar se pa tiče posebej slavljenja petdesetletnice našega cesarja, ostanimo Slovenci za-se. Vsaj tisti dan hočemo uživati v neskaljenem veselju in dati naši ljubezni do presvitlega vladarja prav iz globočine srca duška. Toliko ponosa pa mora biti v nas, da ne bodemo tvarjali one podstave, na kateri bi Pistor, kakor slaven zmagatelj ponosno stal ter raz nje milostno sprejemal poslativte veselja pijanih prusakov in Prusov. »Narod ki sebe ne časti, živet i vreden ni.« To je geslo vsem drugim narodom, in torej veljavno tudi za nas.

Mnogi Šentiljčani.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. O nagodbi sta se posvetovali obe kvotni deputaciji, naša in ogrska, na Dunaju. Ogrri nočejo nobenega povišanja, naši pa ne morejo zopet privoliti v dosedanje krivično razmerje. Niti najmanjšega upanja ni, da se doseže sporazumljenje.

Česko. Govorov, ki so se govorili na Palackyjevih slavnostih, nemški časopisi ne morejo pozabiti. Posebne preglavice jim dela govor ruskega generala Komarovega, ki je vspodbujal Slovence, naj se trudijo, da uže-nejo nemško morje zopet v stare meje.

Poljsko. V Krakovi so Poljaki slavili stoletnico rojstva svojega največjega pesnika, Adama Mickiewicza. Tudi več Čehov se je udeležilo veličastnih slavnostij. Približevanje slovenskih narodov se vedno bolj približuje.

Kranjsko. Katoliško-politično društvo je napovedalo za večeraj zborovanje v Šturijah. Kot govornik je zaznamovan g. drž. poslanec dr. J. Krek. — Bolnica usmiljenih bratov v Kandiji sme nositi ime Franc-Jožeja bolnica v Kandiji.

Primorsko. V Pazinu so pri občinskih volitvah zmagali v vseh treh razredih slovenski volilci. Pazin je dika tužne Istre! Tudi v Devinu je zmagala slovenska stranka, čeprav je oskrbništvu devinskih grofov Hohenlohe napenjalo vse moči, da pribori zmago italijanski stranki.

Vnanje države.

Vojska. Že sedemkrat se je poročalo, da se je Manila na filipinskih otokih morala udati Amerikancem, toda vsakokrat se je bilo poročilo zlagano. Dosedanja vojna sila Amerikancev pred Manilo je premajhna, da bi mogla zmagati dobro utrjeno mesto. — Na Kubi se Španjcem zadnji čas ne godi najboljšje. Amerikanske čete se vedno številneje izkrcavajo na suho. Tudi ustaši nastopajo zopet drznejše proti Španjcem ter združujejo svoje čete z ameriškimi. — Doma na Španjskem se vzdigujejo glasovi, ki zahtevajo, da se naj sklene mir. Dobro bi bilo, a Španija bo morala potem vsprejeti pogoje, kakor bi bila že popolnoma premagana.

Rim. Časniki so raznesli zopet lažljivo vest, da sv. oče bolehajo. A resnica je, da še so pri vsej svoji visoki starosti zdravi in močni. — Italijanski kralj še vedno ne more dobiti moža, ki bi sestavil novo ministerstvo.

Nemško. Volitve za državni zbor so končane. Najboljše se je godilo katoliškemu centru in socialnim demokratom. Obe stranki vstopili bosta v pomnoženem številu v državni zbor.

Francosko. Tudi v tej deželi se vedno nimajo ministerstva. Ministri bi se že dobili, a možje, ki so dobili nalog, prevzeti ministerstvo, ne morejo dobiti v zbornici večine. In ministerstvo brez večine je oratar brez pluga.

po tleh in se pripravlja k skoku, plazi se liki kača, po torišču. Glej . . .

Toda kakšen nemir v cesarski loži? Ondi je vse oživel. Cesar se je sklonil daleč čez balustrado.

«To je ista Klavdija Kvinta, ista vestalka, ki je oskrunila altar boginje! Nazaj z levom! Hitro, hitro! Ona ne sme biti kaznovana! Strašno se maščujejo bogovi, če se kaznuje na ta način vestalka! Zagrebsti jo živo! Proč z levom!»

«Vestalka, vestalka Klavdija Kvinta!» je šumela množica.

Na tisoče glasov je kričalo: «Nazaj leva! Sužnji, urno!»

Prepozno. Kralju pustinje ni niti do cesarja, niti do naroda; njega ne ustraši niti srd boginje Venere, niti jeza drugih rimskih bogov. Z jednim skokom je bil na skali. Jeden udarec silovite noge, in Perpetua obleži mrtva, oblita s krvjo. Drugi udarec porazi Antona, ki ji je priskočil na pomoč. — Petdeset sužnjeved jedva spravi žival nazaj v svojo kletko.

* * *

Ljudstvo je godrnjalo, balo se je boginjine osvete. Vsa prizadevanja oživeti bivšo vestalko, so bila brezuspešna. Njena čista duša je zapustila umorjeno telo in splavala